גט פשוט פרק עשירי בבא בתרא קסא.

מחק פסול ואע"פ שמקום ᵃולא אמרו מחק פסול אלא במקום שריר וקיים וכשיעור שריר וקיים ולר' ירמיה בר אבא דאמר אחורי הכתב וכנגד הכתב מבחוץ ליחוש דלמא כתיב מגואי מאי דבעי (פ) ומחתים סהדי יתירי מאבראי ואמר אנא לרבות בעדים הוא דעבדי א"ל מי סברת עדים כסדרן חתימי עדים ממטה למעלה חתימי וליחוש דלמא מתרמיא ריעותיה בשיטה אחרונה וגייז ליה לשיטה אחרונה וגייז ליה לראובן בהדיה ומתכשר בבן יעקב עד דתנן (ג)ᵇבן איש פלוני עד כשר דכתיב ראובן בן בחד דרא ויעקב עד עלוויה וליחוש דלמא גייז ליה לראובן בן ומתכשר ביעקב עד דתנן (ג)ᵇאיש פלוני עד כשר דלא כתיב עד ואיבעית אימא לעולם דכתב עד דידעינן בה דהא חתימות ידא לאו

מלמטה למעלה חתימי. ומ"ת נין לרב הונא כין לרב יהודה מתנימין דקתני מאחוריו ומפרש לה שחתומין כין קשר לקשר ולאידך מלמטה למעלה אמאי תקינו הכי אלא (ו) שיהיו חתומים כולן תחת שיטה אחרונה מבחוץ ולא יעטרך כמו כן לרב הונא לכתוב שריר וקיים וי"ל דכל מה שיוכלו לשנותו מפשוט היו משנים לפי שלא יהיו הכל נקיאין לעשותו דלהדהכי מיימבא דעתיה:

וניחוש דלמא מתרמי ריעותא בשיטה אחרונה וגייז לה. וא"ת והא אין למדין משיטה אחרונה דהא מהדר הוא מעניינו של שטר והיכי גייז הא יהא פסול אם מתכה כיון דלא מהדר וי"ל דבמקומקר לא נהגו מזרת השטר והיו למדין משיטה אחרונה דבפשוט ולאי אין למדין לפי שהעדים חתומים מבפנים ולא דייקי ומותמין לחוק מן הכתב שיטה ויכול לזייף בתוכה שיטה אי לאו משום דלמרגין אין למדין אבל במקומקר שעדיו מאחוריו מלמטה למעלה מכוויני שפיר לחתום כנגד שיטה אחרונה והשתא נמי כי למדין משיטה אחרונה (פ) יכול להזדייף מבפנים לפי שאין העדים חותמים כנגד תוכה השיטה שזייף וא"ת והוא יחתום עדים כנגד הכתב שזייף מבפנים ויקיים גאילוך תלתא סהדי וי"ל שלא היה בשיטה כי אם עד אחד חתום ואם הוא עלמו ד)חתום שני פסולים מ"ל העדים שחתמו בראשונה הם טייטו בגליון שלמטה מן השטר מבחוץ שלא יבא אדם אחריהם ויכתוב שטר בתוכו גליון ויהיה העד לזה שזהו כתב ידו וא"ת לרבי חנינא בן גמליאל מקומקר שכתוב עדיו חתומו היאך יעשנו פשוט הלא בפשוט איכא חזרת השטר ובמקומקר ליכא וא"כ בשיעשנו פשוט ולא יבאו חזרת השטר יפסלוהו וי"ל ההיא דר' חנינא כ"ג על כרחך (פ) כתוב בפשוטים שלהם שריר וקיים: **דכתב** ראובן בן בחד דרא עלויה. כלומר (י) כתוב לראובן בן בשיטה אחרונה והיינו בחד דרא ואחר כך יעקב עד לאחרו של שטר ופירש ריב"ם אי בן בראש לראובן ואח"כ יעקב הוה אלי גייז בשיטה אחרונה עד לאו של לראובן ועם בן שתחתיו ושאר בן יעקב וקושיא של ריב"ם (כ) כשאפרש שיעקב ולראובן בחד דרא לאחרו של שטר ובן תחת ראש לראובן שאם לא היה כשר בהכי בכן למעלה מאי דומקיה לשניי שכן גדול כראובן לימא פי' שראובן למעלה ובן יעקב למטה דהשתא ליכא תשש למידי ועוד אמאי תירץ גמרא דלא כתיב כיה עד ליסני כגון שכתב בו עד וכגון שיעקב למטה ומעט מיעקב תחת ראובן כדפרי' ועוד דהשתא לא קשיא מידי מה (ל) שהקשיתי לקמן שראובן בן יעקב עד פסול במקומקר ובן יעקב עד גרידא כשר אלא דאיכא בהכי. ואכתי אע"ג דאוקמת דעדים ממטה למעלה חתימי הא אכתי מדייף ליה דאיכא למיחש דילמא איחרתי דנכתב ריעותא בשיטה אחרונה. כגון שלא הספיק הלבלר לסיים השטר עד שפרע הלוה מקצת החוב ואותו מקצת שפרע נכתב בשיטה אחרונה שפרע לו כך וכך מן החוב שכתוב למעלה ונעשיו גייז ליה לשיטה אחרונה שיש בה ריעותא וגייז עמה ראובן שנכתב כנגדה מבחוץ ומתכשר עדיין העדות בבן יעקב עד שנשתייר מחתימת הראשון דהגן בן איש פלוני עד כשר ואתי טריף כל החוב שכתוב בו בתחילה: ומשני דכתב הכי דלא מצי לזיופי דכתיב ראובן בן בחד דרא כגון ראובן ותתח

וכשיעור שריר וקיים. וכל שכן יותר שיתמוך שני שיטין לו ג' כדי להעדים וכתב מאי דבעי והדר כתב שריר וקיים לכן פסול כל מקום שנוטל לומר בכאן היה יכול להיות כתוב שריר וקיים אבל בפחות משריר וקיים ליכא למיחש מידי:

וליחוש דלמא כתב מאי דבעי ומחתים סהדי מאבראי. אבל אי לא מתחתים להו היה פסול שסיום העדים יש לו להיות כנגד סיום השטר וליכא למימר דמטייט ליה מלד אחר דשמא יעשה שם האשרתא: **אנא** לרבות עדים קא עבדי. ויקיים בשלשה שלמעלה דמכל תלתא מקיימים כדאמרי' בפרק הזורק (גיטין פח:) והכא לא מצי לשנויי כדלקמן אין מקיימים אלא מעדים אל מטה דפריך לקמן וימום דלמא כתב הוא ועדיו בשיטה אחת ואמר כדי להרבות בעדים הוא דעבדי ואמר כל כי האי גוונא אין מקיימים אלא מעדים של מעלה (ו) ה"ג לשני כאן אין מקיימין אלא מעדים של מטה וי"ל דהא מתני' בשאלי הזורק (שם) שמע מינה מכל כי תלתא מקיימין אבל לקמן שכתב בשיטה אחרונה אין מקיימין:

מלמטה למעלה חתימי. ומ"ת נין לרב הונא כין לרב יהודה מתנימין דקתני מאחוריו ומפרש לה שחתומין כין קשר לקשר ולאידך מלמטה למעלה אמאי תקינו הכי אלא (ו) שיהיו חתומים כולן תחת שיטה אחרונה מבחוץ ולא יעטרך כמו כן לרב הונא לכתוב שריר וקיים וי"ל דכל מה שיוכלו לשנותו מפשוט היו משנים לפי שלא יהיו הכל נקיאין לעשותו דלהדהכי מיימבא דעתיה:

וניחוש דלמא מתרמי ריעותא בשיטה אחרונה וגייז לה. וא"ת והא אין למדין משיטה אחרונה דהא מהדר הוא מעניינו של שטר והיכי גייז הא יהא פסול אם מתכה כיון דלא מהדר וי"ל דבמקומקר לא נהגו מזרת השטר והיו למדין משיטה אחרונה דבפשוט ולאי אין למדין לפי שהעדים חתומים מבפנים ולא דייקי ומותמין לחוק מן הכתב שיטה ויכול לזייף בתוכה שיטה אי לאו משום דלמרגין אין למדין אבל במקומקר שעדיו מאחוריו מלמטה למעלה מכוויני שפיר לחתום כנגד שיטה אחרונה והשתא נמי כי למדין משיטה אחרונה (פ) יכול להזדייף מבפנים לפי שאין העדים חותמים כנגד תוכה השיטה שזייף וא"ת והוא יחתום עדים כנגד הכתב שזייף מבפנים ויקיים גאילוך תלתא סהדי וי"ל שלא היה בשיטה כי אם עד אחד חתום ואם הוא עלמו ד)חתום שני פסולים מ"ל העדים שחתמו בראשונה הם טייטו בגליון שלמטה מן השטר מבחוץ שלא יבא אדם אחריהם ויכתוב שטר בתוכו גליון ויהיה העד לזה שזהו כתב ידו וא"ת לרבי חנינא בן גמליאל מקומקר שכתוב עדיו חתומו היאך יעשנו פשוט הלא בפשוט איכא חזרת השטר ובמקומקר ליכא וא"כ בשיעשנו פשוט ולא יבאו חזרת השטר יפסלוהו וי"ל ההיא דר' חנינא כ"ג על כרחך (פ) כתוב בפשוטים שלהם שריר וקיים: **דכתב** ראובן בן בחד דרא ויעקב עד בחד דרא עלויה. כלומר (י) כתוב לראובן בן בשיטה אחרונה והיינו בחד דרא ואחר כך יעקב עד לאחרו של שטר ופירש ריב"ם אי בן בראש לראובן ואח"כ יעקב הוה אלי גייז בשיטה אחרונה עד לאו של לראובן ועם בן שתחתיו ושאר בן יעקב וקושיא של ריב"ם (כ) כשאפרש שיעקב ולראובן בחד דרא לאחרו של שטר ובן תחת ראש לראובן שאם לא היה כשר בהכי בכן למעלה מאי דומקיה לשניי שכן גדול כראובן לימא פי' שראובן למעלה ובן יעקב למטה דהשתא ליכא תשש למידי ועוד אמאי תירץ גמרא דלא כתיב כיה עד ליסני כגון שכתב בו עד וכגון שיעקב למטה ומעט מיעקב תחת ראובן כדפרי' ועוד דהשתא לא קשיא מידי מה (ל) שהקשיתי לקמן שראובן בן יעקב עד פסול במקומקר ויעקב עד גרידא כשר אלא דאיכא בהכי. ואכתי אע"ג דאוקמת דעדים ממטה למעלה חתימי הא אכתי מדייף ליה דאיכא למיחש דילמא איחרתי דנכתב ריעותא בשיטה אחרונה. כגון שלא הספיק הלבלר לסיים השטר עד שפרע הלוה מקצת החוב ואותו מקצת שפרע נכתב בשיטה אחרונה שפרע לו כך וכך מן החוב שכתוב למעלה ונעשיו גייז ליה לשיטה אחרונה שיש בה ריעותא וגייז עמה ראובן שנכתב כנגדה מבחוץ ומתכשר עדיין העדות בבן יעקב עד שנשתייר מחתימת הראשון דהגן בן איש פלוני עד כשר ואתי טריף כל החוב שכתוב בו בתחילה: ומשני דכתב הכי דלא מצי לזיופי דכתיב ראובן בן בחד דרא כגון ראובן ותתח

ראובן כתב כן וכתב יעקב עד סמוך לראובן דאי גייז ליה לראובן לא מצי גייז ליה כלא כן ולא מתכשר החתימה ביעקב עד ולא אתי למיגז. וליחוש דכשר היא ביעקב עד בלבד ואתי למיגז: ומשני דלא כתב עד והשתא ליכא למיחש דאי גייז לראובן בן לא מתכשר ביעקב לחוד: ואיבעית אימא. אפי' אי כתב יעקב עד ליכא למיחש דגייז דאמרי עדים יעקב זה כתיבת ראובן היא ולא של יעקב. [ודלמא] אמרי ביד

מחק פסול. אף מה שהגיה עליו אע"פ שמקויים וכדמפרש ואזיל שאותו המחק בסוף השטר במקום (ג) שהיה יכול לומר שהיה כתוב בו שריר וקיים כגון בתר במנא דכסר למיקנא ביה ומחקו והגיה מה שרלה ואחר כך כתב שריר וקיים אבל בתחלה הכתב אין לחוש שהרי הדבר ניכר שקודם שנכתב שריר וקיים בזה השטר נמחק ונתקיים: **וכשיעור שריר וקיים.** וכל שכן אם שיעור המחק יותר מזה: **ולר' ירמיה בר אבא דאמר אחורי הכתב כנגד כל הכתב מבחוץ.** חוממין העדים וממלאים מקום תחתית העדים עד סוף השטר ולא צריך שריר וקיים: **ליחוש דלמא.** זייף וכתיב מאי דבעי מגוואי בסוף השטר ואע"פ שאין עוד עדים כנגדו מבחוץ ואמר לא הנחתי זה החלק מבחוץ אחורי זו השיטה אלא להרבות עדים גם בזו השיטה כנגדה מאחוריה ולא מזדמן לי כן פירש רבינו חננאל. ובספרים שלנו כתוב ומפיש בעדים מאבראי כלומר נגד אותה השיטה שיוסיף מבפנים יחתום עליה עדים כנגדה מבחוץ כדי למלאות כל השטר עדים וקיים כל הכתוב בתוכו מלד שני כנגדו ואמר כדי לרבות עדים הוא דעבדי אע"פ שמקומקר דיו בג' עדים אני מתכוונתי לפרסם הדבר והרבותי עדים הרבה והכא דתנן (גיטין דף פח:) גט קרח הכל משלימין עליו כו' אחהו גט קרח כל שקשריו מרוויים מעדיו אבל אם עדיו מרוויים מקשריו שפיר דמי: **א"ל.** רב חסדא לרמי בר חמא: **מי סברת.** אלינא דר' ירמיה בר אבא: **עדים כסדרן** (ג) **כתיבי.** מאחורי הכתב שאם השטר כתוב שני שגם העדים חתומין שני ואם הכתב כתוב ערב שגם העדים חתומין ערב והתחילו לחתום בתחלת השטר כנגד זכרון עדות שהיתה בפניו כו' וכולן זה תחת זה מ"כ ולאי יכול להוסיף ולזייף ולהחתים כדקאמרת: **אלא מלמטה למעלה חתימי.** מחתילין לחתום מאחריו כנגד שיטה אחרונה זה (ד) תחת זה והולכין וחוממין לאחרו של שטר ואם השטר כתוב ערב הן חוממין שתי וכן מפורש בגמרת אלך ישראל (ג) גט פשוט עדיו לראחו ומקומקר עדיו לאחרו וכיון שמתחילין לחתום כנגד שיטה אחרונה אין יכול להוסיף עוד ולזייף עוד מלד אחר שאין השטר מתקיים אלא מכנגד החתימות ולמעלה: **ריעותא בשיטה אחרונה.** (פ) שיש כתוב שם תנאי או פרעון המזיק לבעל השטר וגייז לה בשיטה אחרונה ואף על גב דגייז ליה לראובן בהדיה החתום כנגדה מבחוץ הרי משתייר ביה בן יעקב עד ותנן דכשר בכך: **בן איש פלוני עד כשר.** מאחר שמכירין שזה כתב ידו של אותו בן פלוני: ומשני **דכתב כיה ראובן בן בחד דרא.** בשורה אחת ואי גייז ליה לראובן גייז ליה נמי לבן בהדיה ולא נשאר בלתי יעקב לבדו: **וקא מתכשר ביעקב עד.** דאמרינן יעקב עלמו חתם את שמו: לאו

במקומקר דמהדר כיון שעדיו מתוכו: **וגייז** ליה לשיטה אחרונה. וא"כ לר' ירמיה לא הוה כתיב ביה שריר וקיים במקומקר אלא הוה כתיב ביה היכי הוה גייז ליה הלא לא יהא שריר וקיים ויפסלוהו ולרב הונא היה כתוב בו כדמשני לעיל אבל בפשוט בין לאו ובין לאו לא היה כתוב בפשוטים שלהם שריר וקיים: **דכתב** ראובן בן בחד דרא ויעקב עד בחד דרא עלויה. כלומר (י) כתוב לראובן בן בשיטה אחרונה והיינו בחד דרא ואחר כך יעקב עד לאחרו של שטר ופירש ריב"ם אי בן בראש לראובן ואח"כ יעקב הוה אלי גייז בשיטה אחרונה עד לאו של לראובן ועם בן שתחתיו ושאר בן יעקב וקושיא של ריב"ם (כ) כשאפרש שיעקב ולראובן בחד דרא לאחרו של שטר ובן תחת ראש לראובן שאם לא היה כשר בהכי בכן למעלה מאי דומקיה לשניי שכן גדול כראובן לימא פי' שראובן למעלה ובן יעקב למטה דהשתא ליכא תשש למידי ועוד אמאי תירץ גמרא דלא כתיב כיה עד ליסני כגון שכתב בו עד וכגון שיעקב למטה ומעט מיעקב תחת ראובן כדפרי' ועוד דהשתא לא קשיא מידי מה (ל) שהקשיתי לקמן שראובן בן יעקב עד פסול במקומקר ויעקב עד גרידא כשר אלא דאיכא בהכי. ואכתי אע"ג דאוקמת דעדים ממטה למעלה חתימי הא אכתי מדייף ליה דאיכא למיחש דילמא איחרתי דנכתב ריעותא בשיטה אחרונה. כגון שלא הספיק הלבלר לסיים השטר עד שפרע הלוה מקצת החוב ואותו מקצת שפרע נכתב בשיטה אחרונה שפרע לו כך וכך מן החוב שכתוב למעלה ונעשיו גייז ליה לשיטה אחרונה שיש בה ריעותא וגייז עמה ראובן שנכתב כנגדה מבחוץ ומתכשר עדיין העדות בבן יעקב עד שנשתייר מחתימת הראשון דהגן בן איש פלוני עד כשר ואתי טריף כל החוב שכתוב בו בתחילה: ומשני דכתב הכי דלא מצי לזיופי דכתיב ראובן בן בחד דרא כגון ראובן ותתח

מחק פסול ואע"פ שמקום ᵃולא אמרו מחק פסול אלא במקום שריר וקיים וכשיעור שריר וקיים ולר' ירמיה בר אבא דאמר אחורי הכתב וכנגד הכתב מבחוץ ליחוש דלמא כתיב מגואי מאי דבעי (פ) ומחתים סהדי יתירי מאבראי ואמר אנא לרבות בעדים הוא דעבדי א"ל מי סברת עדים כסדרן חתימי עדים ממטה למעלה חתימי וליחוש דלמא מתרמיא ריעותיה בשיטה אחרונה וגייז ליה לשיטה אחרונה וגייז ליה לראובן בהדיה ומתכשר בבן יעקב עד דתנן (ג)ᵇבן איש פלוני עד כשר דכתיב ראובן בן בחד דרא ויעקב עד עלוויה וליחוש דלמא גייז ליה לראובן בן ומתכשר ביעקב עד דתנן (ג)ᵇאיש פלוני עד כשר דלא כתיב עד ואיבעית אימא לעולם דכתב עד דידעינן בה דהא חתימות ידא לאו

עין משפט נר מצוה

ג א מיי' פכ"ז מהל' מלוה ולוה הל' ח סמג עשין לד טוש"ע ח"מ סי' מד סעיף ח:

ד ב ג (מיי' פ"ד מהל' גירושין הל' יב) סמג עשין נ טוש"ע אה"ע סי' קל סעיף יא:

רבינו גרשום

ובסוף השיטה כשכא לסיימו קיימו דכתב הכי אות או תיבה פלונית דביני חיטי בשיריה: מחק פסול אע"פ שמקוים. אם יש מחק באותו שטר ונכתב כלום על גבו אע"פ שמקוים לבסוף דכתב מ"ם פלוני דעל המחק פסול השטר: ולא אמרינן מחק פסול. אע"פ שמקוים: אלא במקום שריר וקיים. דאיכא למימר ודאי זיריפה בההוא שטרא: ולרב ירמיה בר אבא דאמר. לעיל: אחורי הכתב כנגד הכתב מבחוץ ליחוש דילמא כתיב מגואי. תחת בגליון: מאי דבעי. אחר שהתמו העדים מאחריו והכי שמעי' האידנא [דהעדי'] התחילו לחתום מאחרי השטר כנגד כל כתיבת השטר ויכתבו כל תחיבתן בשיטה אחת התחילו לחתום מלמעלה עד למטה וכוונו כך שהאחרון שים את תתיבתו כנגד שיטה אחרונה כדי שלא יכתיב בעל שטר יותר שיטה למטה מחתימת האחרון שאם כתב שיטולין בית דין לידע שזייף. והאי רב ירמיה בר אבא וכולהו הני דלקמן לא בעי סימן של שריר וקיים אלא סיום חתימת עדים כנגד שיטה אחרונה ומש"ה מקשי וליחוש דילמא מחתים כנגדו עד רביעי מבחוץ ויכתוב מכפנים כנגד חתימתו ויזייף מאי דבעי ומכוין שיסיים שיטה אחרונה של שטר כנגד סוף החתימה של אותו עד רביעי ואם ישאל לו בית דין למה חתמת עליו עד רביעי אמר אנא כדי לרבות בעדים הוא דעבדי כדי שיתפרסם הדבר יותר. ומשני מי סברת דעדים כסדרן כתיב. מלמעלה למטה בשיטה אחת דמאי לזייף כדמפרש. לא עדים מלמטה כנגד שיטה אחרונה מתחילין לחתום ומסיימין חתימתן כנגד שיטה העליונה. ואי אמרת אכתי ליחוש דילמא כתב מגואי לתתת מאי דבעי ויחתום עד רביעי מאבראי ליכא למיחש להכי משום הואיל דצריך לחתום ממטה למעלה כשאר החתומין לא מצי לצמצם ולכוון שלא תהא חתימות אותיותיו קצרות או ארוכות האחרונות יותר מן הראשונות כדי שיגיע למקום העדים אי מזייף איכא הכירא בהכי. ואכתי אע"ג דאוקמת דעדים ממטה למעלה חתימי הא אכתי מדייף ליה דאיכא למיחש דילמא איחרתי דנכתב ריעותא בשיטה אחרונה. כגון שלא הספיק הלבלר לסיים השטר עד שפרע הלוה מקצת החוב ואותו מקצת שפרע נכתב בשיטה אחרונה שפרע לו כך וכך מן החוב שכתוב למעלה ונעשיו גייז ליה לשיטה אחרונה שיש בה ריעותא וגייז עמה ראובן שנכתב כנגדה מבחוץ ומתכשר עדיין העדות בבן יעקב עד שנשתייר מחתימת הראשון דהגן בן איש פלוני עד כשר ואתי טריף כל החוב שכתוב בו בתחילה: ומשני דכתב הכי דלא מצי לזיופי דכתיב ראובן בן בחד דרא כגון ראובן ותתח

מסורת הש"ס

(פ) גיטין דף פז:. (כ) שם. (ג) [כ"כ פ"י ה"מ]. (ד) רש"ל יחתום שני פסולו. (ה) רש"ל.

הגהות הב"ח

(פ) גב: מאי דבעי (ומחתים סהדי יתירי מאבראי) תפ"מ ע"כ ברייס ל"ג ליה: (כ) רשב"ם ד"ה מחק וכו' במקום שיכול לומר כל"ל תיקנו שהיה נמחק: (ג) ר"ת עדים כסדרן חתימי מאחורי: (ד) ר"ת אלא מלמטה למעלה וכו' כנגד שיטה אחרונה זה אחר זה. ר"ב מ' לא חקרת אי אפשר לומר דחתימי זה תחת זה ד"ה לא קשה כל עיקר דלמא ביש לה לחזון כו' אלא זה אחר זה קאמר ולמר זוטרא הוא דקאמר דחתמי זה תחת זה: (ה) ר"ת ריעותא בשיטה אחרונה שכתב שם מנאי לו פרעון. ר"ב מ' על סדר אחר: (ו) תוס' ד"ה אלא וכו' והבא נמי וכו' וי"ל דהא מתני' דבשאלהי הזורק שמע מינה דמהל כי אלמא: (ז) ר"ת אלמטה וכו' אחתי תקינו הכי אלא היה להתקן שיהי חתומים כולן תחת שיטה אחרונה מבפנים ולא יעטרך כמו כן: (ח) ר"ת ויחתום וכו' כי למדין משיטה אחרונה אינו יכול לזייף מבפנים לפי שאין העדים חתומים כנגד וכו' אלא ר"ת והלא יחתום וכו' ר"ל שלא יכתב בשיטה אחת כי אם על אחד חתום ואם הוא עלמו יחתום עד שני השטר פסול אי נמי וכו' ויחתום שנר כאותו גליון ויתחייב את העד דזה כתב ידו ולא"ה: (ט) באו"ר דר' חנינא ס"ל כמאן שריך לפרש לפרש ממקומקר דמהדר: (י) ר"ה לכתב לראובן וכו' כלומר דכתוב וכו' ויפרש ריב"ם דבן גדול ומחזיק בכנגד שם ראובן דאי בן בראש לראובן ואח"כ יעקב וכו' ר"ש דבן יעקב הס"ל ת"ל ישלחו עד סוף הדבר היא הנ"ה: (כ) באו"ר יקוקיא של ריב"ם היא כשנפרש שיעקב ולראובן בחד דרא לאחרו של שטר ובן תחת ראש לראובן ובשאר בהבי אם לא היה כשר בהכי א"כ בכן למעלה יעקב עד למטה נמי לא ליתכשר ומאי דחקיה לשניי שכן גדול כראובן לימא שפירושו שראובן למעלה: (ל) באו"ר ועוד דהשתא לא קשיא מידי מה שהקשה ריב"ם לקמן שראובן בן יעקב עד פסול במקומקר ובן יעקב עד גרידא כשר. נ"ב כלומר הלא כמו שכבן יעקב עד לא מתכשר אלא כשבן למעלה יעד למטה ומעט מיעקב בראובן בן יעקב עד מתכשר כשבן למעלה מיעקב תחת ראובן הד"ר: (מ) באו"ר ולא כמעוים שטרעים ואומרים שאינו כשר בהכי דאינו וכו' זדונו שוגג אלא צריך לפרש בן היה גדול: (נ) באו"ר כדפרישית דגיז לראי ולכן שתחתיו יעמוד בן של שם ראובן הם לשון ריב"ם ראובן בן בחד דרא ויעקב עליה ולריך שיכתוב בן תחת בן דהשתא אי גייז לראו ראובן בן יעקב בן ראובן בן בחד דרא ויעקב עליה ולריך שיכתוב בן תחת בן של שם ראובן ואי גייז לראו ישאר תרי בן זה תחת זה ויעקב אחר ראובן שאם יתחיל ויכתוב כנגד תחילת ראובן ס"ל: (ס) ר"ת ומתכשר ביעקב עד וכו' שני גיטין שבתבן זה נגד זה אם אתעדים הראשונים נקראים עתו וכו' כיעקב כל אתי שפיר כמו שפרשנו: (ע) באו"ר ואיכא למימר בהאי יעקב עד שנאמר שפירוש הוי לראובן בן יעקב זה דוחק דא"כ היה ליה לפרש כתחתית יוונים:

Torah-Box.com
diffusion du judaïsme aux francophones
Tél. FR : 01.80.91.62.91 - Tél. ISR : 077.466.03.32 - contact@torah-box.com